

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

25. března 2010*

Ve věci C-392/08,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 9. září 2008,

Evropská komise, zastoupená S. Pardo Quintillán a A. Siposem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Španělskému království, zastoupenému B. Plaza Cruz, jako zmocněnkyní, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovanému,

* Jednací jazyk: španělština.

SODNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, T. von Danwitz a D. Šváby (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 10. prosince 2009,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Španělské království tím, že nevypracovalo vnější havarijní plány pro všechny závody, na které se vztahuje článek 9 směrnice Rady 96/82/ES ze dne 9. prosince 1996 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek (Úř. věst. 1997, L 10, s. 13; Zvl. vyd. 05/02, s. 410), nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 11 odst. 1 písm. c) této směrnice.

Právní rámec

2 Podle článku 1 směrnice 96/82 je jejím účelem prevence závažných havárií, při kterých jsou přítomny nebezpečné látky, a omezení jejich následků pro člověka a životní prostředí, aby byla soudržným a účinným způsobem zajištěna vyšší úroveň ochrany v celém Evropském společenství.

3 Článek 11 směrnice 96/82 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby pro všechny závody, na které se vztahuje článek 9,

a) vypracoval provozovatel vnitřní havarijný plán s opatřeními, která mají být přijata uvnitř závodu,

– u nových závodů před zahájením provozu,

– u stávajících závodů, na které se dříve nevztahovala směrnice [Rady] 82/501/EHS [ze dne 24. června 1982 o nebezpečí závažných havárií při určitých průmyslových činnostech (Úř. věst. L 230, s. 1)], do tří let ode dne stanoveného v čl. 24 odst. 1,

- u jiných závodů do dvou let ode dne stanoveného v čl. 24 odst. 1;
- b) dodal provozovatel příslušným orgánům nezbytné informace, aby jim umožnil vypracovat vnější havarijní plány
- u nových závodů před začátkem provozu,
 - u stávajících závodů, na které se dříve nevztahovala směrnice 82/501/EHS, do tří let ode dne stanoveného v čl. 24 odst. 1,
 - u jiných závodů do dvou let ode dne stanoveného v čl. 24 odst. 1;
- c) vypracovaly orgány určené pro tento účel členským státem vnější havarijní plán opatření, která mají být provedena mimo závod.

2. Havarijní plány musí být vypracovány s cílem

- omezit rozsah nehod a zvládat je tak, aby se minimalizoval účinek a omezila škoda pro člověka, životní prostředí a majetkové hodnoty,

- provádět opatření nezbytná k ochraně člověka a životního prostředí před účinky závažných havárií,

- sdělovat nezbytné informace veřejnosti a službám nebo orgánům oblasti, kterých se to týká,

- zajistit obnovu a vyčištění životního prostředí po závažné havárii.

Havarijní plány musí obsahovat informace stanovené v příloze IV.

[...]

4. Členské státy zajistí, aby provozovatelé a určené orgány ve vhodných odstupech ne delších než tři roky přezkoumávali, zkoušeli, a je-li to nezbytné, revidovali a aktualizovali vnitřní a vnější havarijní plány. Přezkoumání bere v úvahu změny, ke kterým došlo v dotyčných závodech nebo pohotovostních službách, nové technické poznatky a poznatky týkající se reakce na závažné havárie.

[...]“

- 4 Podle článků 24 a 25 směrnice 96/82 byly členské státy povinny uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 3. února 1999.

Postup před zahájením soudního řízení

- 5 Komise, majíc za to, že Španělské království nerespektovalo čl. 11 odst. 1 písm. c) směrnice 96/82, zahájila dne 23. března 2007 řízení o nesplnění povinnosti podle článku 226 ES a vyzvala tento členský stát, aby se v této souvislosti vyjádřil.
- 6 Dopisy ze dne 12. a 25. června 2007 odpověděly španělské orgány na výzvu dopisem Komise tím, že ji informovaly o počtu závodů, na které se vztahují ustanovení směrnice 96/82, a o počtu závodů, které mají vnější havarijní plán.
- 7 Komise na základě těchto informací konstatovala, že nadále existují závody, které takovýto plán nemají, a dne 23. října 2007 vydala odůvodněné stanovisko, ve kterém Španělské království vyzvala, aby přijalo opatření nezbytná k dosažení souladu s tímto stanoviskem ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení.
- 8 Dopisem ze dne 10. ledna 2008 odpověděly španělské orgány na uvedené stanovisko a upřesnily, že z celkového počtu dotyčných závodů, kterých bylo 238 v roce 2005 a 280 v prosinci 2007, mělo 186 závodů schválený vnější havarijní plán. Krom toho

uvedly, že čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice 96/82 sice stanoví lhůtu, během níž má provozovatel dotyčného závodu povinnost dodat nezbytné informace příslušným orgánům, tento ale naopak nestanoví žádnou lhůtu pro vypracování vnějších havarijních plánů těmito orgány.

- 9 Jelikož Komise usoudila, že situace zůstala neuspokojivá, rozhodla se podat projednávanou žalobu.

K žalobě

- 10 Španělské království připouští, že v okamžiku uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, to znamená dne 23. prosince 2007, nemělo 94 závodů, které se nacházejí na jeho území a na které se vztahuje článek 9 směrnice 96/82, vnější havarijní plán.
- 11 Nicméně tvrdí, že čl. 11 odst. 1 písm. c) směrnice 96/82 nestanoví lhůtu pro vypracování vnějších havarijních plánů příslušnými orgány a že tyto orgány nemohou mít k dispozici stejnou lhůtu, jakou stanoví čl. 11 odst. 1 písm. a) této směrnice pro vypracování vnitřních havarijních plánů provozovateli dotyčných závodů. Podpůrně dodává, že neexistenci vnějšího havarijního plánu lze pro některé dotyčné závody v každém případě odůvodnit tím, že uvedení provozovatelé nedodali nezbytné informace, jak je stanoveno v čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice 96/82. Konečně uvádí, že v průběhu roku 2008 bylo vypracováno sedm vnějších havarijních plánů.

- 12 Úvodem je třeba poukázat na to, že ustanovení článku 11 směrnice 96/82, který se týká závodů, ve kterých jsou přítomna značná množství nebezpečných látek, představují soubor norem, jehož cílem je zajištění soudržného a účinného systému omezování následků závažných havárií.
- 13 Vypracování vnějších havarijních plánů je tedy součástí procesu majícího několik etap, který zahrnuje zaprvé vypracování vnitřních havarijních plánů provozovateli dotyčných závodů a dodání nezbytných informací příslušným orgánům, zadruhé vypracování uvedených vnějších havarijních plánů těmito orgány a zatřetí přezkoumání, a je-li to nezbytné, revizi a aktualizaci vnitřních a vnějších havarijních plánů uvedenými provozovateli a orgány.
- 14 Článek 11 odst. 1 a 4 směrnice 96/82 stanoví lhůtu skutečně jen pro první a třetí z těchto etap. Nicméně neexistence výslovné lhůty v tomto ustanovení pro vypracování vnějších havarijních plánů jako taková neznamená, že členským státům není pro splnění povinnosti vypracovat tyto plány uložena žádná lhůta.
- 15 Tato povinnost by totiž byla zbavena svého obsahu a systém ochrany zavedený článkem 11 směrnice 96/82 by byl zbaven veškerého užitečného účinku, pokud by vypracování uvedených plánů příslušnými orgány mohlo zůstat odloženo na neurčito.
- 16 V této souvislosti je nutno připomenout, že vnitřní a vnější havarijní plány jsou, jak vyplývá z čl. 11 odst. 2 směrnice 96/82, vypracovávány zejména s cílem omezit rozsah nehod a zvládat je tak, aby se minimalizoval účinek a omezila škoda pro člověka, životní prostředí a majetkové hodnoty, a provádět opatření nezbytná k ochraně člověka a životního prostředí před účinky závažných havárií.

- 17 Krom toho zejména z přílohy IV směrnice 96/82, která se týká informací, jež musí obsahovat havarijní plány, vyplývá, že existuje vzájemná závislost mezi vnitřními a vnějšími havarijními plány, jejichž vzájemná koordinace zajišťuje účinnost mechanismu stanoveného v článku 11 směrnice 96/82.
- 18 Z toho vyplývá, že příslušné vnitrostátní orgány musí za účelem vypracování vnějších havarijních plánů neprodleně vyhodnotit informace dodané provozovateli dotýčných závodů.
- 19 Toto platí zejména pro některé vyžadované informace, jejichž krátká doba aktuálnosti je způsobilá zbavit havarijní plán, který je na nich založen, jeho účinnosti. Z tohoto důvodu jsou ostatně členské státy podle čl. 11 odst. 4 směrnice 96/82 povinny zavést systém, který zajistí, že vnitřní a vnější havarijní plány budou ve vhodných odstupech ne delších než tři roky přezkoumávány, a je-li to nezbytné, revidovány a aktualizovány.
- 20 V důsledku toho může lhůta pro splnění povinnosti stanovené v čl. 11 odst. 1 písm. c) této směrnice v zásadě začít běžet až od dodání uvedených informací.
- 21 S ohledem na uvedené úvahy je třeba dospět k závěru, že příslušné orgány jsou povinny vypracovat vnější havarijní plány stanovené v článku 11 směrnice 96/82 ve lhůtě, která na jedné straně neohrožuje užitečný účinek ustanovení tohoto článku, ale na druhé straně zohledňuje dobu, která je nezbytná pro dokončení uvedených plánů, to znamená během přiměřené lhůty od okamžiku, kdy provozovatelé dodali nezbytné informace.

- 22 V projednávaném případě není zpochybňováno, že vnější havarijní plány pro všechny dotyčné závody neexistují již řadu let.
- 23 V tomto ohledu je důležité připomenout, že čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice 96/82 stanoví vícero lhůt podle toho, o jakou kategorii závodu se jedná. Je nicméně nutno konstatovat, že nejzazší datum, do kterého byli provozovatelé závodů, na které se vztahuje toto ustanovení, povinni dodat příslušným orgánům nezbytné informace pro vypracování vnějších havarijních plánů, bylo stanoveno buď před zahájením provozu těchto závodů, nebo nejpozději do 3. února 2002, to znamená do tří let od data, kdy uplynula lhůta pro provedení směrnice.
- 24 Časové období, které uplynulo mezi tímto datem a datem, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, to znamená 23. prosincem 2007, je zjevně nepřiměřené, takže nevypracování vnějších havarijních plánů pro všechny dotyčné závody nelze v projednávaném případě odůvodnit.
- 25 Krom toho je sice pravda, že podle čl. 11 odst. 1 směrnice 96/82 navazuje povinnost vypracovat vnější havarijní plány na povinnost provozovatelů dotyčných závodů dodat příslušným orgánům nezbytné informace, aby jim bylo umožněno vypracovat tyto plány, to však nic nemění na tom, že totéž ustanovení ukládá členským státům povinnost zajistit, aby uvedení provozovatelé dodali nezbytné informace ve stanovených lhůtách. Skutečnost, že v některých případech nemají příslušné orgány v uvedených lhůtách k dispozici nezbytné informace, nemůže za těchto okolností, jak v bodě 20 svého stanoviska uvedla generální advokátka, odůvodňovat neexistenci vnějších havarijních plánů.
- 26 Pokud jde o vypracování několika vnějších havarijních plánů v průběhu roku 2008, stačí připomenout, že podle ustálené judikatury musí být existence nesplnění povinnosti posuzována vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy

uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a že změny, ke kterým došlo následně, nemohou být Soudním dvorem brány v úvahu (viz zejména rozsudek ze dne 6. prosince 2007, Komise v. Německo, C-456/05, Sb. rozh. s. I-10517, bod 15).

- 27 Za těchto okolností je nutno žalobu podanou Komisí považovat za opodstatněnou.
- 28 V důsledku toho je nutno konstatovat, že Španělské království tím, že nevypracovalo vnější havarijní plány pro všechny závody, na které se vztahuje článek 9 směrnice 96/82, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 11 odst. 1 písm. c) této směrnice.

K nákladům řízení

- 29 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Španělské království nemělo ve věci úspěch, je důvodné uložit posledně uvedenému náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Španělské království tím, že nevypracovalo vnější havarijní plány pro všechny závody, na které se vztahuje článek 9 směrnice Rady 96/82/ES ze dne 9. prosince 1996 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností**

nebezpečných látek, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 11 odst. 1 písm. c) této směrnice.

2) Španělskému království se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.